

KARKONOSKIE WYCIECZKI - WSCHÓD

SPRÁVA KRKONOŠSKÉHO NÁRODNÍHO PARKU

www.krnap.cz

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNI FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR
na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfpz.cz

Kuranty Dzwonkowe w Dworze Dolnym [czes. Dolní Dvůr]

Dwór Dolny [czes. Dolní Dvůr] – Czarny Dół [czes. Černý Důl]

*Kuranty dzwonkowe [czes. Zvonkohra], Dolní Dvůr → NS Berghaus
→ Muzeum Podziemi Karkonoszy [czes. Muzeum Podzemí Krkonoš],
Černý Důl → NS Wokół kamieniołomu*

stopień trudności: trasa trudna → długość trasy: 14,5 km

W malowniczej górskiej gminie **Dwór Dolny [czes. Dolní Dvůr]** można doświadczyć pięciu pór roku. Jak to możliwe? Jest tak dzięki unikatowym kurantom dzwonkowym. Zostały one zainstalowane w 1995 roku na kościele, na zlecenie honorowej

obywatelki miasta, pani Anny Aleny Kyšerowej. **Kuranty dzwonkowe [czes. Zvonkohra]** odgrywają zawsze cztery melodie, zawsze inne dla każdej pory roku, zaś w Boże Narodzenia kolędy. Kuranty grają od poniedziałku do piątku, zawsze

o godzinie 10 i 17, w soboty i w niedziele o godzinie 10, 12 i 17. Kościół postawiony tutaj w latach 1802–1806, został poświęcony św. Józefowi, na cześć patronki budowlanej, hrabianki Josefiny Czernin-Morzinowej. Posłuchaj kurantów, a później wyrusz w drogę.

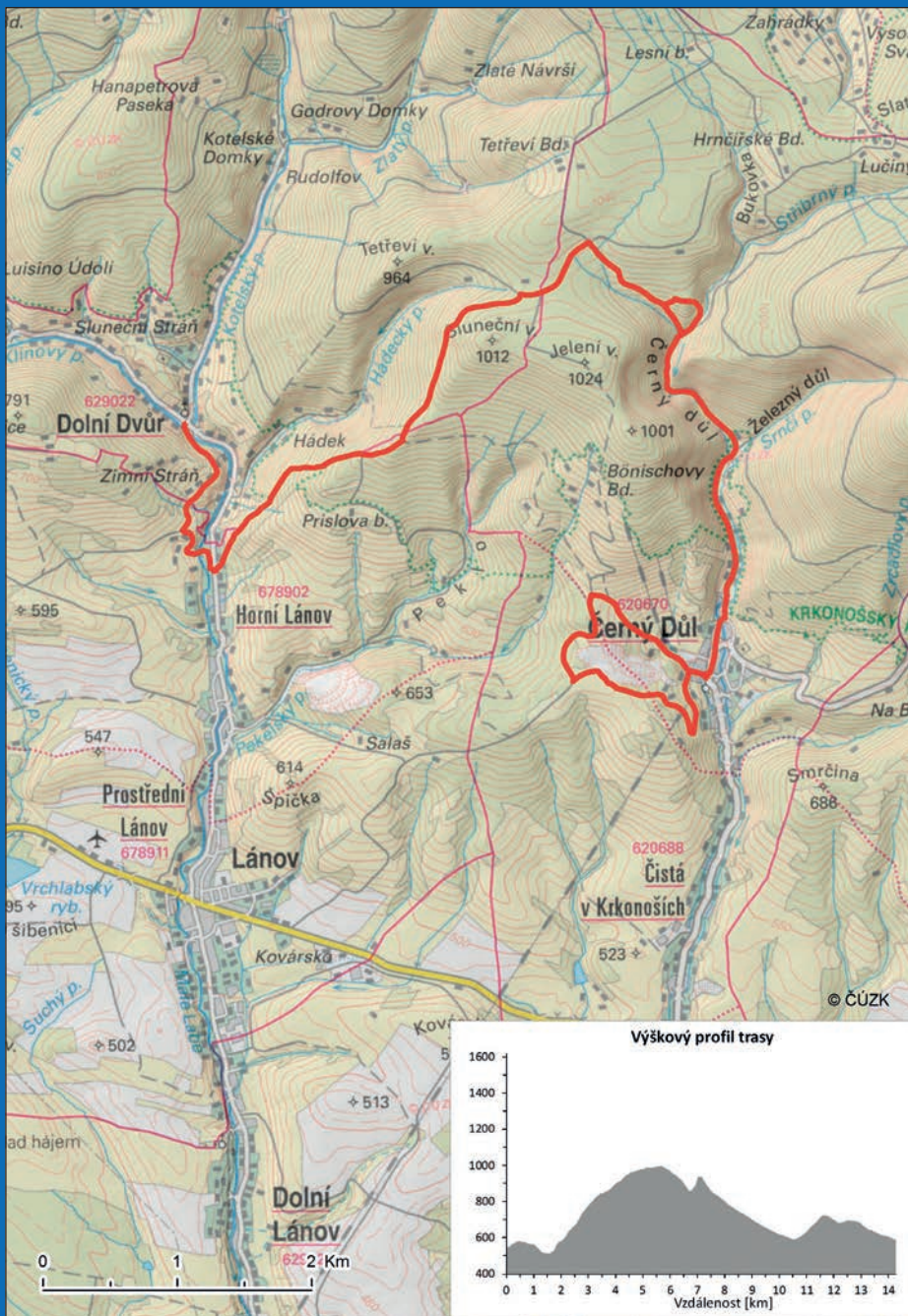
Podążaj żółtym szlakiem od kościoła, mijając kaplicę św. Michała Archanioła, przez most na Małej Łąbie. Po około 1 km dotrzesz do rozdroża w miejscowości Horní Lánov, gdzie rośnie wspaniała lipa drobnolistna. Jej wysokość wynosi 25 metrów. Znajduje się ona przy dawnej Drodze Pocztovej [czes. Poštovní cesta]. W 2003 roku uznano to drzewo za pomnik przyrody. Stąd kontynuuj wędrówkę niebieskim szlakiem turystycznym. Po około 400 metrach dojdiesz do

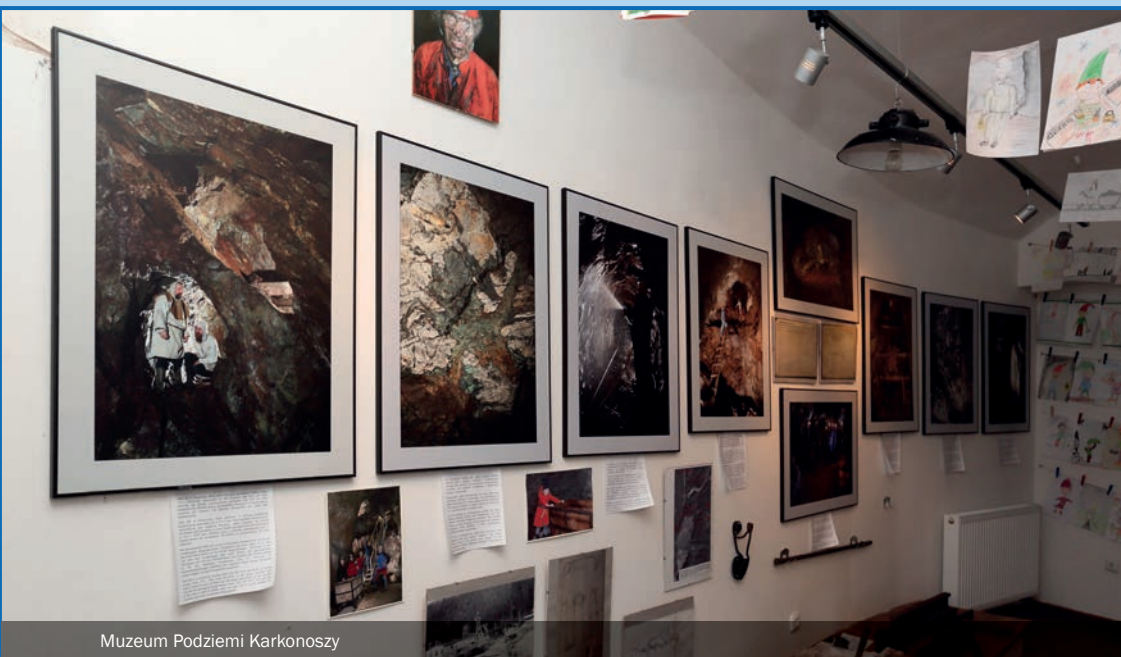
głównej drogi, która łączy miejscowości Dolní Dvůr i Horní Lánov. Skręć w prawo, następnie po 100 metrach w lewo, przechodząc na drugą stronę ulicy. Cały czas idź niebieskim szlakiem. Droga prowadzi głównie przez gęsty, zielony las iglasty. Po około 1,9 km niebieski szlak prowadzi łagodnie w lewo, zaś po 1,5 km na rozdrożu łączy się z oznakowaną trasą rowerową K1B, kierując się w prawo. Po blisko 700 m dotrzesz do rozdroża. Cały czas idź w prawo po K1G. Na tym odcinku wycieczki dotrzesz do terenu **miasteczka Czarny Dół [czes. Černý Důl]**. Leży ono w dolinie potoku Czyste [czes. Čistý], na wysokości 684 m nad poziomem morza. Powstanie miasteczka związane jest z wydobyciem rud w Karkonoszach. Już w 1383 roku źródła podają informacje o początkach wydobycia rud żelaza

Kościół św. Józefa w Dworze Dolnym [czes. Dolní Dvůr]

Muzeum Podziemi Karkonoszy

w dolinie obok potoku Czyste. Liczne pozostałości działalności wydobywczej widoczne są w okolicach Czarnego Dołu. Po około 1 km można zobaczyć niektóre z nich, na **Ścieżce dydaktycznej Berghaus [czes. Naučná stezka Berghaus]**, która mieści się w Czarnym Dole. Nazwa ścieżki wzięła się od dawnej górskiej budy Berghaus. Górnicza ścieżka dydaktyczna ma długość 1 km. Prowadzi przez miejsca dawnej działalności górniczej. Na 10 panelach informacyjnych znajdują się informacje dotyczące bogatej historii wydobycia rud w Karkonoszach. Rysunki i zdjęcia na panelach przybliżą tematykę obróbki rud, profile geologiczne, mapy korytarzy górniczych oraz podziemnych wyrobisk. Na ścieżce znajduje się zapadlina po zawalonym szybie, głębokości ok. 80 metrów, stary górniczy kanał doprowadzający wodę czy ujście średniowiecznej kopalni, które można podziwiać.

Po zapoznaniu się z górniczą ścieżką, która leży w miejscowych wzgórzach,

kontynuuj wędrowkę w prawo, niebieskim szlakiem turystycznym. Po około 2,5 km szlak łączy się z żółtym szlakiem. Idź cały czas prosto niebieskim szlakiem aż do rynku w Czarnym Dole. Po około 200 metrach bezpośrednio od rynku, po lewej stronie ulicy widoczny jest budynek urzędu miejskiego, w którego piwnicach znajduje się wystawa stała **Muzeum Podziemi Karkonoszy [czes. Muzeum Podzemí Krkonoše]** oraz centrum informacji turystycznej. Wystawa przedstawia zwiedzającym historię kopania w Karkonoszach. Są tutaj wystawione zdjęcia i eksponaty z lokalizacji Bergaus, czy zabytkowego wyrobiska górniczego Kuźnia [czes. Kovárna] w Olbrzymim Dole [czes. Obří důl]. Przed muzeum znajduje się replika drewnianego fasulca do kruszenia rudy, kilka metrów szyn z wagonikami górniczymi oraz olbrzymie bloki karkonoskich skał. Naprzeciwko budynku muzeum znajduje się **kościół Michała Archaniola**. Kościół został wybudowany w 1556 roku. Stało się tak dzięki temu, że

Czarny Dół został wybrany przez Kryštofa Gendorfa jako drugie centrum górnicze włości vrchlabskich. Kryštof Gendorf podarował w 1561 roku dzwon kościelny. Nosi on jego imię i znak oraz należy do najstarszych zachowanych dzwonów karkonoskich. Kościół był w ciągu lat wielokrotnie remontowany, również wykonano liczne prace konserwatorskie.

Idąc drogą z kościoła wróć na rynek. Skręć w lewo, po około 100 m przejdź do początkowego punktu lokalnej ścieżki dydaktycznej **Wokół kamieniołomu [czes. Okolo lom]**. Długość tej okrężnej ścieżki wynosi 3,7 km i prowadzi obok wyrobisk kamieniołomu wapiennego. Przejdź pod unikatową transportową kolejką linową, ostatnią tego rodzaju w Czechach. To najdłuższa kolejka linowa w Europie Środkowej.

Przecina region między Czarnym Dołem i Kunčicami nad Łabą. Jej długość wynosi 8,35 km. Kolejkę wybudowano w latach 1959–1963. Na całej trasie znajduje się 49 podpór, zaś na linii nośnej jeździ 250 wagoników. Najwyższa podpora liczy 42 metry. Kolejka jest podzielona na 8 odcinków w celu łatwiejszego serwisowania i wymiany lin nośnych. Czas przejazdu z jednej stacji do drugiej wynosi 43 minuty. Kolejka w ciągu jednej zmiany jest w stanie przewieźć 800 ton wapienia, z którego w Kunčicach nad Łabą produkowane są mieszanki zaprawowe oraz mielony wapień, między innymi do odsiarczania elektrowni.

Kontynuuj wędrowkę aż do stacji dolnej kolejki transportowej. Po około 200 metrach dojdiesz z powrotem na rynek.

Wnętrze Kościoła Archaniola Michała w Czarnym Dole [czes. Černý Důl]

Kolumnada Janské Lázně

Janské Lázně

Kolejka linowa na Czarną Górę [czes. Černá hora] ➔ punkt widokowy Panorama – NS Torfowisko czarnogórskie [czes. Černohorské rašeliniště] ➔ punkt widokowy Sine Skatki [czes. Modré kameny] ➔ kolumnada ➔ Ścieżka wśród koron drzew Karkonosze

stopień trudności: trasa średnia ➔ długość trasy: 11,2 km

Janské Lázně to słynna miejscowość uzdrowska, jedyna taka po czeskiej stronie Karkonoszy. To doskonale miejsce wypadowe dla uprawiania turystyki pieszej, wycieczek rowerowych oraz

narciarstwa. To spokojne górskie miasto u podnóża Czarnej Góry, na której szczyt dostaniesz się pieszo, rowerem lub kolejką linową. **Kolejka linowa** została uruchomiona w 1928 roku, jako pierwsza wisząca

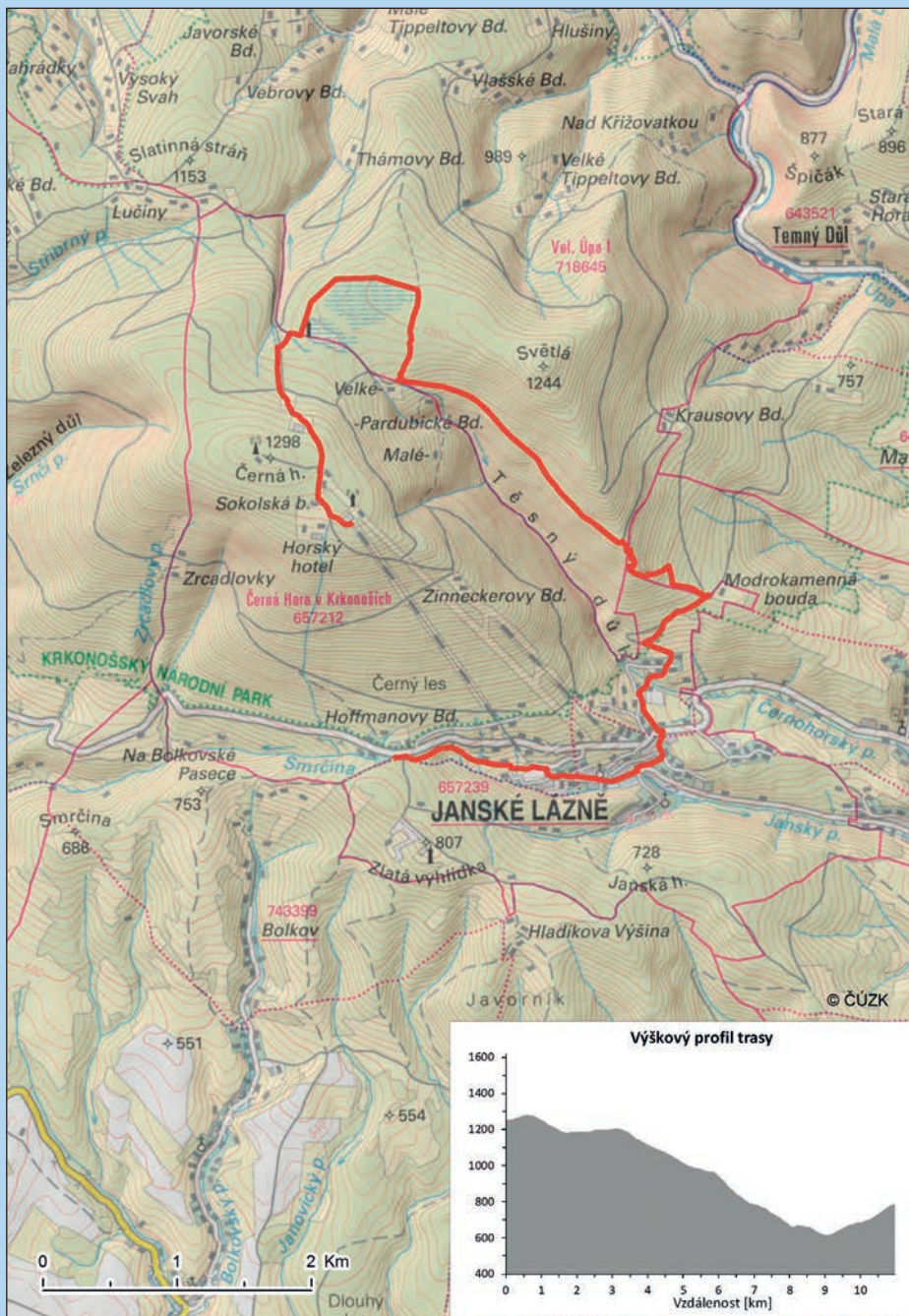
Torfowisko Czarnogórskie [czes. Černošské rašeliniště]

kolejka kabinowa w Czechach. Kolejka była już kilka razy remontowana. W latach 1970–1980 nowa technologia została wprowadzona na nowej trasie. Kolejny remont miał miejsce w 1991 roku, kiedy to wymieniono kabiny. Ostatni remont miał miejsce w 2006 roku. Zakupiono nową, ośmioosobową kabinową kolejkę linową, która działa pod nazwą Ekspres Czarnogórski [czes. Černošský Express]. Właśnie kolejką linową musisz się teraz dostać na szczyt Czarnej Góry (1 299 m n. p. m.), następnie wyrusz pieszo w okolice miejscowości Janské Lázně.

Zaledwie kilka kroków od górnej stacji kolejki linowej znajduje się **wieża widokowa Panorama**. Wieża powstała w 1998 roku na bazie ostatniego słupa przedwojennej kolejki linowej. Do platformy widokowej prowadzi 106 schodów, sama platforma zaś ma 21 metrów. Widoki na Karkonosze, dominanty Czeskiego Raju oraz sąsiadującą Polskę, są wspaniałe. Jeśli będziesz mieć szczęście i dopisze pogoda, zobaczysz nawet Góry Orlickie czy Jesioniki z Pradziadem.

Po niezapomnianym widoku wróć „z powrotem” na ziemię i kontynuuj wędrówkę obok górnej stacji kolejki linowej, kierując się w prawo na żółty szlak,

koło Sokolskiej budy [czes. Sokolská bouda]. Po blisko 600 metrach dotrzesz do rozdroża pod Czarną budą [czes. Černá bouda], gdzie krzyżują się szlaki żółty i czerwony. Stąd idź prosto przez około 700 metrów na Václavák. Tam skręć w prawo na **Ścieżkę dydaktyczną Czarnogórskie torfowisko [czes. Naučná stezka Černošské rašeliniště]**. Czarnogórskie torfowisko to największe torfowisko leśne w Karkonoszach. Długość ścieżki wynosi 3,5 km. Pięć paneli informacyjnych prezentuje takie dane jak czas rozkładu torfowiska, sposób poruszania się torfowiska, dlaczego na torfowisku nie rosną drzewa, które lubią wilgoć. Pokonując drogę możesz rozkoszować się widokami na karkonoskie szczyty górskie. Na skraju największej powierzchni pozbawionej lasu, około 200 m od Václaváku, w 1978 roku zbudowano wieżę widokową. Kolejnym miejscem z widokiem na szczyty wschodnich Karkonoszy jest **punkt widokowy Huberta [czes. Hubertova vyhlídka]**, nazwany od imienia świętego Huberta, patrona tokarzy, odlewników, matematyków, optyków, ale przede wszystkim łowców, strzelców i myśliwych. Przy pięknej pogodzie można zobaczyć wzniesienia Výrovka, Górę łąkową [czes. Luční hora], Górę

Sine Skalki [czes. Modré kameny]

studienną [czes. Studniční hora], czy też trójboczny ostrosłup Śnieżki. W odległości około 200 metrów od punktu widokowego Huberta, ścieżka dydaktyczna schodzi w prawą stronę. Po kolejnych 400 metrach skręć ponownie w prawo na rozdrożu. Przejdiesz jeszcze przez Torfowisko czarnogórskie około 700 metrów, trafiając na rozdroże. Możesz teraz zdecydować, czy pójdziesz w prawo i przejdziesz całą ścieżkę dydaktyczną, wracając później około 1,4 km do rozdroża. Na tym odcinku ścieżki dydaktycznej znajduje się między innymi piękny punkt widokowy Pod Wielkimi Budami Pardubickimi [czes. u Velkých Pardubických Bud].

Możesz również kontynuować wędrowkę w lewo i zmierzać do kolejnego przystanku tej pieszej wycieczki. Droga prowadzi w dół, przez las, około 2 km, do rozdroża Nad Sínymi Skalkami [czes. Nad Modrými kameny]. Na rozdrożu skręć w prawą stronę. Idąc żółtym szlakiem trafisz do punktu widokowego formacji skalnej **Sine skalki [czes. Modré kameny]**. Stąd rozciąga się widok na okolice Janských Lázní oraz przeciwległy grzbiet górski Rýchor.

Z Sinych skałek idź ciągle żółtym szlakiem aż do rozdroża przy Budzie z sinych skałek [czes. u Modrokamenné boudy]. Skręć tutaj w prawo i idź niebieskim szlakiem. Po niespełna 400 metrach droga skręca w lewo, zaś po kolejnych 200 metrach ponownie w lewo. Następnie kontynuuj wędrowkę drogą oznaczoną jako trasa rowerowa K 27. Prowadzi ona do centrum Janských Lázní, około 400 m aż do skrzyżowania, skąd niebieski szlak poprowadzi Cię prosto. Droga wije się między domami i lasem, prowadzi przez most na Potoku Czarnogórskim, aż do skrzyżowania. Tutaj ponownie przeplata się z trasą rowerową K 27, w tym miejscu należy skręcić w lewą stronę. Po około 300 metrach dojdiesz do głównej drogi Karkonoskiej. Przejdź przez nią a po 100 metrach skręć w prawo. Cały czas poruszasz się po niebieskim szlaku. Po 100 metrach droga skręca delikatnie za zakrętem w prawo, zaś po kolejnych 100 metrach w lewo. Przejdź przez drogę, trafisz na Rynek Svobody [czes. náměstí Svobody]. Znajduje się tutaj secesyjna kolumnada uzdrowskowa, zaprojektowana w 1902 roku przez wiedeńskiego architekta Branga i wykonana przez budowniczego Johanna Blascheka z Trutnova, w 1904

Ścieżka wśród koron drzew Karkonosze

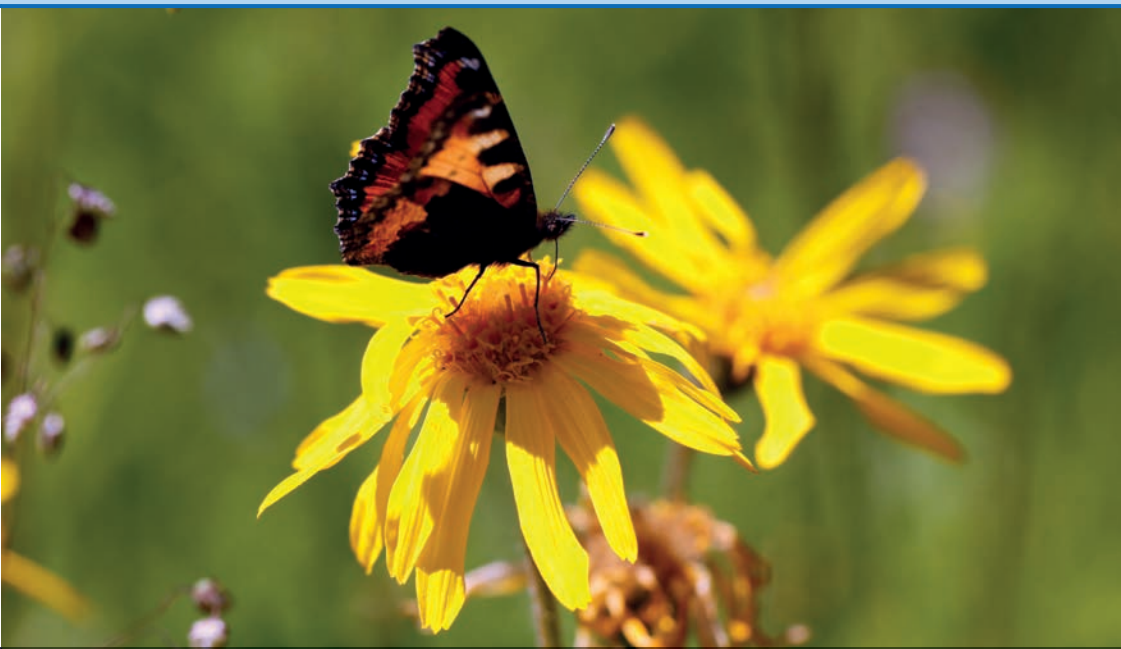
roku. Blok uzdrowiskowy, który stanowi bezpośrednio nawiązanie do secesyjnej kolumnady, został zaprojektowany w 1977 roku przez architektów Jana Třeštíka oraz Ivo Pavliša z firmy Stavoprojekt Hradec Králové. Wnętrza budynków stanowią dziś przykład stosunkowo luksusowego wyposażenia z początku lat 80-tych XX wieku, które miało prezentować wysoki poziom budownictwa socjalistycznego oraz opieki medycznej dla obywateli ówczesnego Związku Radzieckiego. Podobnie jak kiedyś, tak i dziś, Janské Lázně są popularnym miejscem na pobytu rekreacyjne i uzdrowiskowe. Zabiegi medyczne mają na celu wzmocnienie systemu odpornościowego, regenerację układu ruchu,

leczenie chorób dróg oddechowych lub różnych rodzajów chorób onkologicznych.

Po zwiedzeniu kolumnady kontynuuj wędrówkę po niebieskim szlaku, do dolnej stacji kolejki linowej na Czarną Górę. Kieruj się stąd w lewo po zielonym szlaku. Po około 1,3 km trafisz na **Ścieżkę wśród koron drzew w Karkonoszach [czes. Stezka korunami stromů Krkonoše]**. Ścieżka pokaże Ci piękno lasów karkonoskich, od korzeni aż po ich korony. 45-metrowa, drewniana wieża na końcu ścieżki poprowadzi Cię przez wszystkie piętra lasu. Dzięki wyjątkowemu centrum edukacyjnemu w podziemiach wieży staniesz się częścią leśnego życia.

Elementy gry na Ścieżce korunami drzew Karkonosze [czes. Stezka korunami stromů Krkonoše]

Rusalka pokrzywnik na arnicy

Ze Svobody nad Úpou przez Puszczę Rychorską [czes. Rýchorský prales] oraz dolinę Sklenarzowicką [czes. Sklenářovické údolí] do Młodych Buków [czes. Mladé Buky]

Bajkowa wystawa Do świata Liczyrzepy [czes. Do Krakonošova], Svoboda nad Úpou ➔ Stoneczne zbocze [czes. Sluneční stráň] ➔ NS Rýchory ➔ Las Barta [czes. Bartův les] ➔ Most Sklenarzowicki [czes. Sklenářovický most]

stopień trudności: trasa trudna ➔ długość trasy: 19,5 km

Początek trasy odkrywającej piękno karkonoskich terenów, które są pod ochroną, znajduje się w miejscowości Svoboda

nad Úpou. Na osiedlu Rychorskim, przy głównej drodze z Młodych Buków, przez miejscowość Svoboda nad Úpou, aż do

Storczyk i wielnianka na Słonecznym stoku [czes. Sluneční stráň]

miejsowości Horní Maršov, znajduje się w pomieszczeniach Centrum Informacji Turystycznej bajkowa **wystawa Do świata Liczyrzepy [czes. Do Krakonošova]**.

Wystawa prezentuje karkonoskie postaci z bajek, skrzaty, smoki, permoniki (duszki mieszkające i strzegące kopalń), diabły, wodniki, straszdyła, a także pana gór – Liczyrzepę. Po prostu wszystkie stwory, które zamieszkują z nami w Karkonoszach i pomagają lub szkodzą nam.

Kiedy już zobaczysz, jak w Karkonoszach zamieszkały bajkowe postaci, wyrusz przez drogę do pobliskiego mostu. Wejźdź na zielony szlak. Przejdź przez most. Za mostem skręć w prawo i idź wzdłuż biegu rzeki Úpy, około 1 km. Droga z powrotem poprowadzi Cię do głównej drogi. Idź wzdłuż głównej drogi, po około 200 metrach będzie

skrzyżowanie. Skręć w lewo i idź zielonym szlakiem. Miniesz tutejszy cmentarz, domy mieszkalne, następnie las i łąki. Będzie to około 1,5 km, aż do rozdroża Słoneczne zbocze [czes. Slunečná stráň]. **Słoneczne zbocze [czes. Slunečná stráň]** to łąka o powierzchni niespełna 17 ha, którą masz po swojej lewej stronie. W 1995 roku została uznana za pomnik przyrody. Powodem, dla którego miejsce to zostało objęte ochroną, jest zachowanie kompleksu porostów z roślinnością drzewiastą oraz łąk borowinowych i torfiastych, z niezwykłą i zachowaną do tej pory mozaiką zbiorowisk roślinnych, jak również gatunków roślin, będących pod szczególną ochroną.

Idąc od rozdroża, kieruj się w lewo, cały czas po zielonym szlaku, Drogą Róży

[czes. Růženina cesta]. Po około 1,7 km droga skręci w prawo. Droga poprowadzi Cię przez las, około 2 km, aż do **Źródła Rychorskiego [czes. Rýchorská studánka]**, które ma doskonałą wodę pitną. Źródło na zboczu Rýchor zapewnia wodę mieszkańcom miejscowości Horní Maršov i Rýchorská bouda. W okolicy źródła występują liczne gatunki szlachetnych roślin, jak na przykład śnieżyca wiosenna, czy szafran wiosenny. Występuje tutaj również szlachetny endemit, świdrzyk C. c., mięczak, który zamieszkuje wyłącznie Karkonosze.

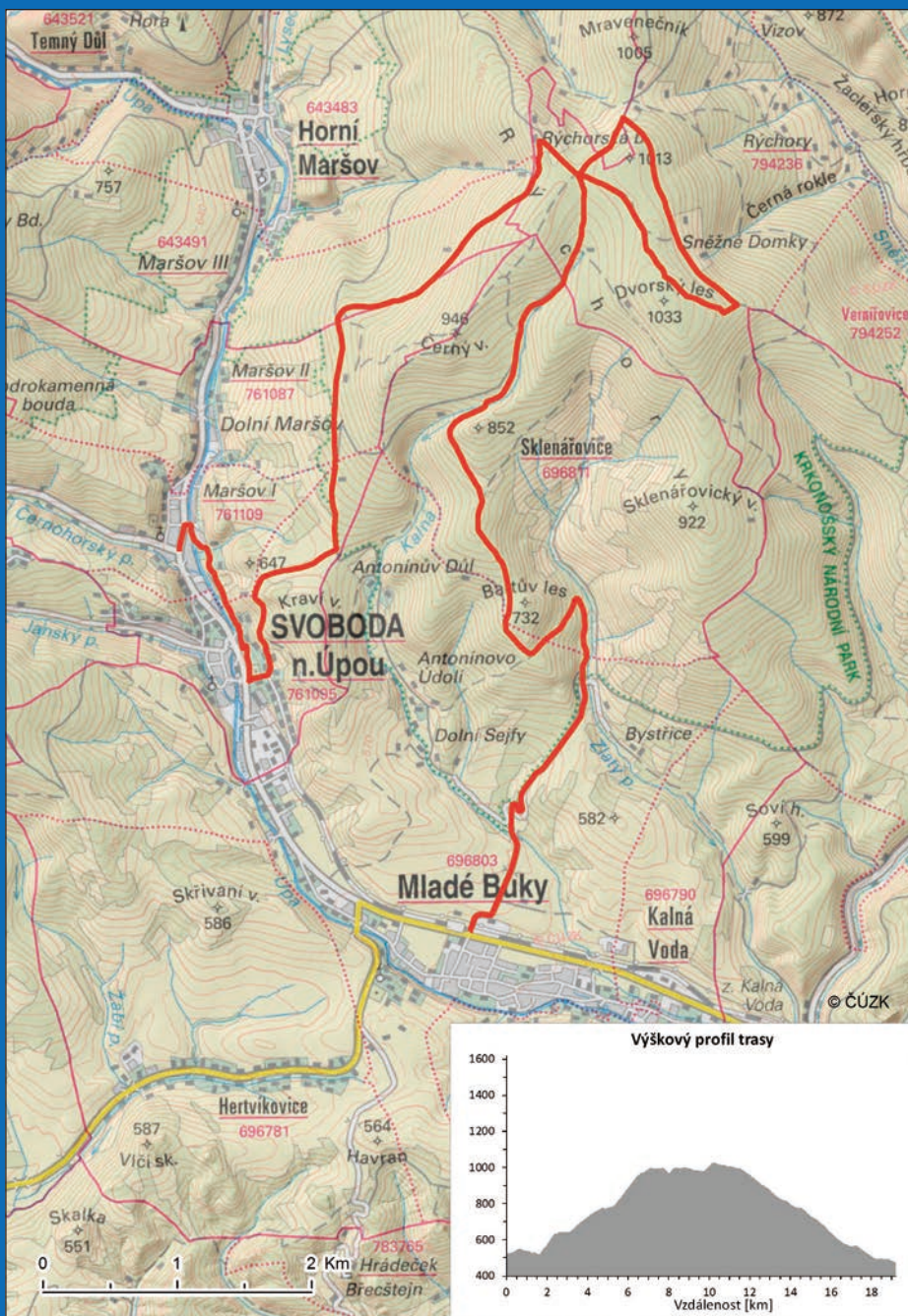
Źródło jest przystankiem na **Dydaktycznej ścieżce Rýchory [czes. Naučná stezka Rýchory]**, którą również przejdiesz. Długość ścieżki wynosi 5,5 km, z paneli informacji dowiesz się, które rośliny występują w herbie Karkonoskiego Parku

Narodowego czeskiego i polskiego, czy może wyschnąć źródło rzeki Úpy, dlatego Maria Teresa zabroniła wypasu zwierząt w lesie lub dłaczego na Rýchorách świerki są bardziej wrażliwe na uszkodzenia w wyniku gołodzi, niż buki.

Około 300 m dzieli źródło od **Rychorskiej budy [czes. Rýchorská bouda]**. Jej wybudowanie zlecił w 1926 roku panna Bertholda Hampelová i Josef Grossmann. Przez lata buda miała kilku właścicieli. W 1976 roku Dyrekcja KPN przejęła obiekt, by zbudować tutaj pierwsze centrum edukacji środowiskowej z zakwaterowaniem oraz stałym personelem pedagogicznym. W latach 1980–1985 budynek przeszedł gruntowny remont, zaś Wychowawcze i edukacyjne centrum państwowej ochrony środowiska rozpoczęło swoją działalność w 1986 roku. Rychorska

Szkockie bydło górskie na Rychorach

buda od 2013 roku jest wynajmowana przez małżeństwo Dušek, które przez cały czas pracuje z wykładowcami Dyrekcji KPN, oferując wspólnie gościom programy środowiskowe lub górskie wycieczki z przewodnikiem.

Idź w lewo wychodząc z Rychtorskiej budy, około 200 m, do **punktu widokowego przy Rychtorskiej budzie [czes. Vyhlička u Rýchorské boudy]**. Tu, gdzie dziś znajduje się punkt widokowy, stała kiedyś chata Maxa, przeniesiona tutaj w 1892 roku, jako pierwszy budynek na wysokości 1 000 m nad poziomem morza. Dzisiejszy punkt widokowy jest na jej fundamentach. Oferuje wspaniałą widok na góry i szczyty Karkonoszy.

Wróć z punktu widokowego do Rychtorskiej budy. Idź prosto ścieżką dydaktyczną Rýchory, zielonym szlakiem, aż do rozdroża Kutná-Rýchory, stąd ścieżka poprowadzi Cię w lewo. Możesz się wybrać okrężną drogą, by poznać Rýchory i Dworski las [czes. Dvorský les], zwany również Puszczą Rychorską [czes. Rýchorský prales]. **Dworski las [czes. Dvorský les]** został uznany w 1960 za rezerwat z licznymi gatunkami szlachetnych roślin górskich. Dvorský les (1 033 m n. p. m.) to również najwyższy szczyt masywu górskiego Rýchor, noszący tę samą nazwę. Bezpośrednio przez jego szczyt w 1938 poprowadzono linię lekkich umocnień, tzw. rzopików. Uszkodzenie środowiska jest dziś już mało widoczne. W szczytowych partiach zachowały się pozostałości porostów bukowych, które są uderzająco poskręcane i zdeformowane.

Po około 600 m dotrzesz do rozdroża, gdzie ścieżka dydaktyczna skręca w prawo i biegnie podobnie jak żółty szlak. Przejdź przez las około 1,7 km do kolejnego rozdroża Pod Dworskim Lasem [czes. Pod Dvorským lesem]. W tym miejscu ścieżka

dydaktyczna skręca w prawo i łączy się z czerwonym szlakiem **Droga braci Czapków [czes. Cesta bratří Čapků]**. Droga braci Czapków mierzy 15 km, łączy miejscowość Małe Swatoniowice [czes. malé Svatoňovice], Jastrzębie góry [czes. Jestřebí hory], Trutnov, Rýchory i Dworski las [czes. Dvorský les], Łysocinę [czes. Lysečiny] oraz Graniczne Budy [czes. Pomezní Boudy]. Droga ta prowadzi wysokogórską częścią Dworskiego Lasu. Można zauważyć tutaj rzopiki, który stały się częścią lasu. Idź przez las przez około 1,8 km do rozdroża Kutná-Rýchory, które zostało tak najprawdopodobniej nazwane, ponieważ wydobywano tutaj wapień.

Kieruj się w lewo na skrzyżowaniu, następnie idź niebieskim szlakiem, będącym jednocześnie trasą rowerową K 26. Po blisko 1,6 km dojdiesz do rozdroża przy chacie myśliwskiej Pašovka. Niebieski szlak prowadzi z tego miejsca delikatnie w lewo, opada przez las przez około 1,3 km, aż do rozdroża przy **Kaplicy obronnej [czes. Ochránné kaple]**. Kaplica została wybudowana w 1874 roku i miała pełnić rolę kryjówki dla podróżnych przy złej pogodzie. Kaplicę odrestaurowano w latach 1998–1999 we współpracy z Dyrekcją KPN.

Kieruj się od kapliczki w prawo, ciągle idąc niebieskim szlakiem turystycznym. Na południowych stokach Rýchor przejdiesz przez **Bartowy las [czes. Bartový lesem]**, miejsce to jest charakterystyczne z powodu największych pozostałości po wydobyciu złota w Karkonoszach. Wydobycie złota wysokiej czystości, zawierającego srebro i pallad, ma swoją długą tradycję w Rychorach. Pierwsze pisemne wzmianki pochodzą z 1542 roku. Największy rozkwit wydobycia odnotowano w drugiej połowie XVI wieku, trwający aż do końca XVIII wieku. Wydobycie złota na Rychorach zostało zakończone w 1781 roku. Zburzono wówczas fasulec do kruszenia rudy, z której pozyskiwano złoto.

Niebieski szlak prowadzi przez las aż do **starego kamiennego mostu** przez Żłoty potok [czes. Zlatý potok], który dziś przypomina nieistniejącą już gminę Sklenarzowice [czes. Sklenářovice]. Sklenarzowice powstały jako kolonia szkłarzy – pierwsze pisemne wzmianki o gminie pochodzą z roku 1289. Jest to jedna z najstarszych udokumentowanych hut szkła na terenie ziem czeskich. Huta szkła przestała istnieć później. Od XVI do XVIII wieku na terenie gminy wydobywano złoto. Początkowo złoto było wyplukiwane z namuliska tutejszego potoku. Potok do dziś nazywa się Żłoty.

Wydobycie ze złotonośnych żył rozpoczęło się dopiero później. Wioska była opuszczona po drugiej wojnie światowej. Pozostałości niszczących domów zburzyło wojsko.

Teren dawnej gminy opustoszał, i powstał tu osamotniony kompleks przyrodniczy, który w 2009 roku został uznany za pomnik przyrody. Pomnik przyrody **Dolina sklenarzowicka [czes. Sklenářovické údolí]** to kompleks podgórskich i górskich łąk i mokradel, charakteryzujących się nadzwyczajną i zachowaną do tej pory mozaiką rozproszonej zieleni, zbiorowisk roślinnych będących pod ochroną lub zagrożonych, gatunków roślin i zwierząt.

Idąc od kamiennego mostu kontynuuj wędrówkę do rozdroża Bystrzyce [czes. Bystřice]. Kieruj się w prawo na żółty szlak aż do stacji kolejowej, oddalonej o około 2,3 km oraz przystanku autobusowego w Młodych Bukach [czes. Mladé Buky]. Dzisiejsza trasa kończy się w tym miejscu.

Kamienny most w miejscowości Sklenářovice

Kaplica św. Anny w miejscowości Stará Hora

Z Ciemnego dołu [czes. *Temný Důl*], drogą do Muzeum Wapiennik [czes. *Vápenka*] i przez Łysocinę z powrotem

IC Wesota wycieczka Górný Marszow [czes. *Veselý výlet Horní Maršov*], Ciemny Dół [czes. *Temný Důl*] → [Droga krzyżowa na Starą górę [czes. *Křížová cesta na Starou horu*] → Muzeum Wapiennik [czes. *Muzeum Vápenka*], Górne Alberzyce [czes. *Horní Albeřice*] → Dolne Alberzyce [czes. *Dolní Albeřice*] → Dolna Łysocina [czes. *Dolní Lysečiny*] → [Droga krzyżowa na Starą górę [czes. *Křížová cesta na Starou horu*] → IC Wesota wycieczka Górný Marszow [czes. *Veselý výlet Horní Maršov*], Ciemny Dół [czes. *Temný Důl*]

stopień trudności: trasa trudna → długość trasy: 17,6 km

Źródło z mocą uzdrawiania

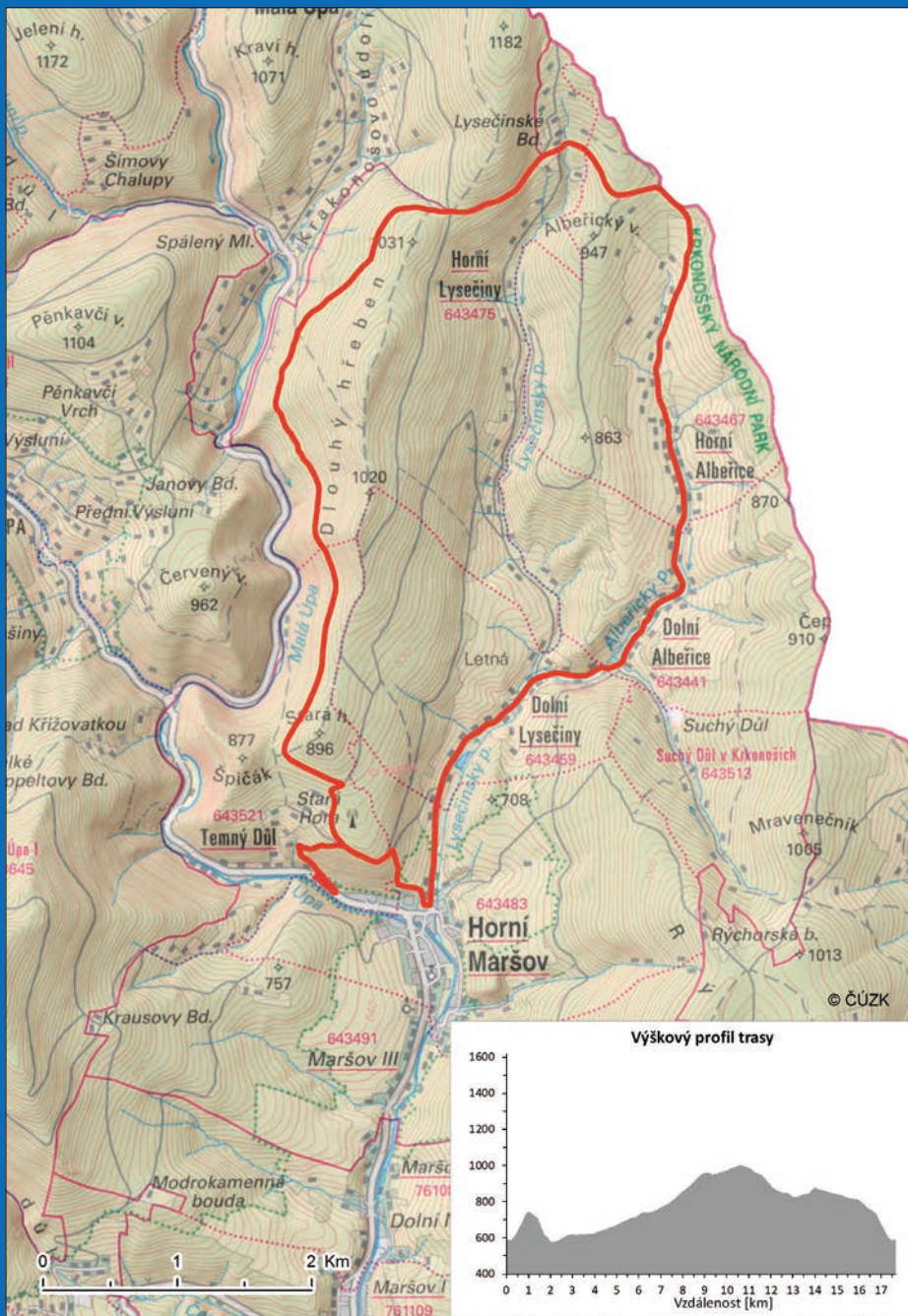
Punkt wyjścia to **Galeria i centrum informacji Wesoła wycieczka [czes. Veselý výlet]** w Ciemnym Dole, gdzie można wypożyczyć klucze do Muzeum Wapiennik [czes. Muzeum Vápenka] w Górnych Alberzycach. Ruszaj w drogę. Idąc z centrum informacji po około 200 m, po głównej drodze, z prądem rzeki Úpy, trafisz do miejsca, gdzie zaczyna się **Droga krzyżowa na Starą górę [czes. křížová cesta na Starou horu]**, którą również zaczyna się niniejsza wycieczka. Droga powstała w 1854 roku, jednak kłęska żywiołowa (wichura) zniszczyła w 1966 roku pierwotną drogę krzyżową. Zniszczenia w ciągu kilku kolejnych lat pogorszyli wandalę. W latach 1999–2002 miejscowi mieszkańcy i przyjaciele Wesołej wycieczki wyremontowali pierwotną kapliczkę, drewniany krzyż i poszczególne stacje, kapliczkę św.

Anny i samą drogę. Żaden obraz z drogi krzyżowej nie zachował się, wszystkie są nowe. Projekty Aleša Lamra zrealizowała emaliernia z Czeskiego Brodu [czes. Český Brod]. Droga krzyżowa pnie się leśną drogą, niebieskim szlakiem turystycznym, obok kaplicy św. Anny, która należy do najstarszych obiektów sakralnych wschodnich Karkonoszy. Kaplica została zbudowana w 1752 roku przez Johanna Benschę i jego żonę. Rodzina Benschę przez setki lat zamieszkiwała w chacie nr 10, w pobliżu kaplicy św. Anny – budynek stoi tu do dziś. Droga ciągnie się dalej w górę aż na szczyt Stara Góra i kończy przy źródle, którego woda, zgodnie z podaniami, powinna mieć moc uzdrawiania.

Po przejściu wszystkich stacji wypróbuj uzdrawiającej mocy wody. Idź później przez

Centralny grzbiet nad Górnymi Alberzycami [czes. Horní Albeřice]

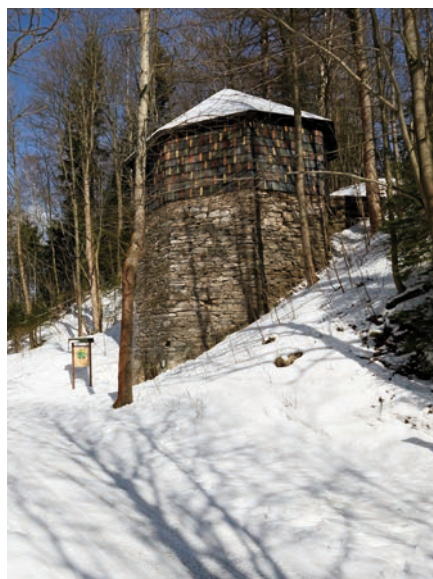

las niebieskim szlakiem. Szlak skręca w lewo w odległości około 300 metrów od źródła. Na rozdrożu Pod Starą Górą skręć w lewo, idź zielonym szlakiem, który jest również oznakowaną trasą rowerową K 25. Droga stopniowo kieruje się ku górze. Kolejne rozdroże Nad Budą Leśniczówka [czes. Nad Myslivnou] znajduje się w odległości ok 3 km. Tutaj zielony szlak spotyka się z niebieskim. Idź dalej do kolejnego rozdroża Pod Długim grzbietem [czes. Pod Dlouhým hřebenem], następnie skręć w prawo na niebieski szlak. Droga prowadzi przez las, cały czas nieznacznie skręcając w prawo, przez kolejne 2 km, aż do rozdroża Cestník. Tutaj możesz się zatrzymać, zjeść coś przy stole piknikowym i spojrzeć na mapę, by zobaczyć, dokąd prowadzi droga.

Z rozdroża Cestník kontynuuj wędrowkę w prawo, czerwonym szlakiem – **drogą Braci Czapków [czes. cesta Bratří Čapků]**. Jej długość wynosi 45 km. Łączy ona Małe Swatoniovice [czes. Malé Svatoňovice], Jastrzębie Góry [czes. Jestřebí hory], Trutnov, Rýchory, Łysocinę [czes. Lysečiny] oraz Budy Graniczne [czes. Pomezní Boudy]. Idąc około 1 km tą drogą dotrzesz do rozdroża Przy Budzie na Łysocinie [czes. U Lysečinské boudy]. Idź prosto czerwonym szlakiem. Droga ciągnie się przez kolejny kilometr, prowadzi do granicy czesko-polskiej, do rozdroża Pod Budą na Łysocinie [czes. Pod Lysečinskou boudou]. Idź cały czas zgodnie z czerwonymi znakami, zejdź pokonując około 1,5 km do Alberzyc Górnych [czes. Horní Albeřice]. To tutaj od początku XIX wieku wydobywano wapień w kilku kamieniołomach powierzchniowych. Dojdiesz do **Muzeum Wapiennik [czes. Muzeum Vápenka]**. Ośmioboczna kamienna wieża pieca wapienniczego z kamienia pochodzącego z kamieniołomu, została zbudowana przed 1836 rokiem przez Ignáca Lahmera. Wieża wykorzystywana była do obróbki wapienia

z kamieniołomu Bischofa do końca XIX wieku, wówczas piec przestał już pracować. Produkcję przesunięto do nowego pieca z 12 komorami, który mieścił się w miejscu obecnej dobudówki hotelu Wapiennik [czes. Vápenka]. Stary piec został jednakże zachowany. W 1994 roku został uznany za zabytek kultury. W 2011 roku piec zadyszono unikatową, ośmioboczną konstrukcją drewnianą krytą gontem. Po powstałych pomieszczeniach wybudowano muzeum. Nowoczesna wystawa prezentuje siedem set lat życia w Dolinie Alberzyczej. Historie, zdjęcia z epoki oraz pozostałe rysunki i mapy pokazują życie tutejszych mieszkańców. Wapiennik zainteresuje również dzieci, które mogą tutaj wędrować po mapie wschodnich Karkonoszy, lub ułożyć oryginalne obrazy Alberzyc.

Wychodząc z muzeum idź około 400 metrów drogą Braci Czapków do skrzyżowania. Zejdź z czerwonego szlaku i idź prosto drogą. Z Alberzyc Górnych idź tą

Muzeum Wapienka [czes. Muzeum Vápenka]

nieoznaczoną drogą przez około 2 km, aż do skrzyżowania w Alberzycach Dolnych. Na skrzyżowaniu idź prosto. Po blisko 600 m dotrzesz do skrzyżowania w Dolnej Łysocinie [czes. Dolní Lysečiny]. Tutaj włącz się do niebieskiego szlaku, który prowadzi w lewo. Droga jest jednocześnie oznaczoną trasą rowerową K1B, prowadzącą z Žrebięcych Bud [czes. Hřiběcí Budy] do Budy Łysocińskiej [czes. Lysečinská bouda]. Droga prowadzi przez Łysocinę Dolną, z prądem Potokou Łysocińskiego. Po około 2 km dotrzesz do rozdroża w Marszowie Górnym [czes. Horní Maršov], w pobliże dawnego pałacu marszowskiego. Stąd kieruj się w prawo zielonym szlakiem. **Pałac** został zbudowany w 1792 roku na zlecenie Jana Bertholda Schaffgotsch i jego zięcia Alfonsa Aichelburgem, w miejscu dawnego dworu. Przez lata zamek był własnością licznych

właścicieli, przeprowadzono również sporo zmian budowlanych. Pierwotnie barokowy zamek został przebudowany do postaci neorenesansowej. Dobudowano również asymetryczną wieżę z dachem cebulastym. W ostatnich latach niestety pałac stoi bezużyteczny, nie wykonuje się żadnych prac konserwatorskich, obiekt jest również niedostępny dla zwiedzających.

Zielony szlak zaprowadzi Cię do lasu. Po około 600 m skreć w lewo na rozdrożu, idąc oznakowaną trasą rowerową K26. Tylko 300 km dzieli Cię od rozdroża, na którym należy wejść na niebieski szlak. Skreć w lewo do źródła z wodą leczniczą, następnie Drogą krzyżową, obok kaplicy św. Anny, wróć do początkowego punktu wycieczki, do Wesołej wycieczki [czes. Veselý výlet]. Nie zapomnij zwrócić kluczy do Muzeum Wapiennik.

Bniec czerwony

Zameczek leśny Aichelburg

Horní Maršov

Centrum informacji *Wesoła wycieczka [czes. IC Veselý výlet], Górný Marszow [czes. Horní Maršov], Ciemny Dót [czes. Temný Důl]*
→ zameczek leśny Aichelburg [czes. lesní hrádek Aichelburg] → Wielkie Budy Tippetla [czes. Velké Tippetlovy Boudy] → Centrum informacji *Wesoła wycieczka [czes. IC Veselý výlet], Górný Marszow [czes. Horní Maršov], Ciemny Dót [czes. Temný Důl]*

stopień trudności: trasa średnia → długość trasy: 8,2 km

Początkowym punktem wycieczki jest **Galeria oraz centrum informacji Wesoła**

wycieczka w Ciemnym Dole. Ten trzy-piętrowy dom został prawdopodobnie

Wcześniejszy budynek mieszkalny należący do huty szkła w Ciemnym Dole [czes. Temný Důl]

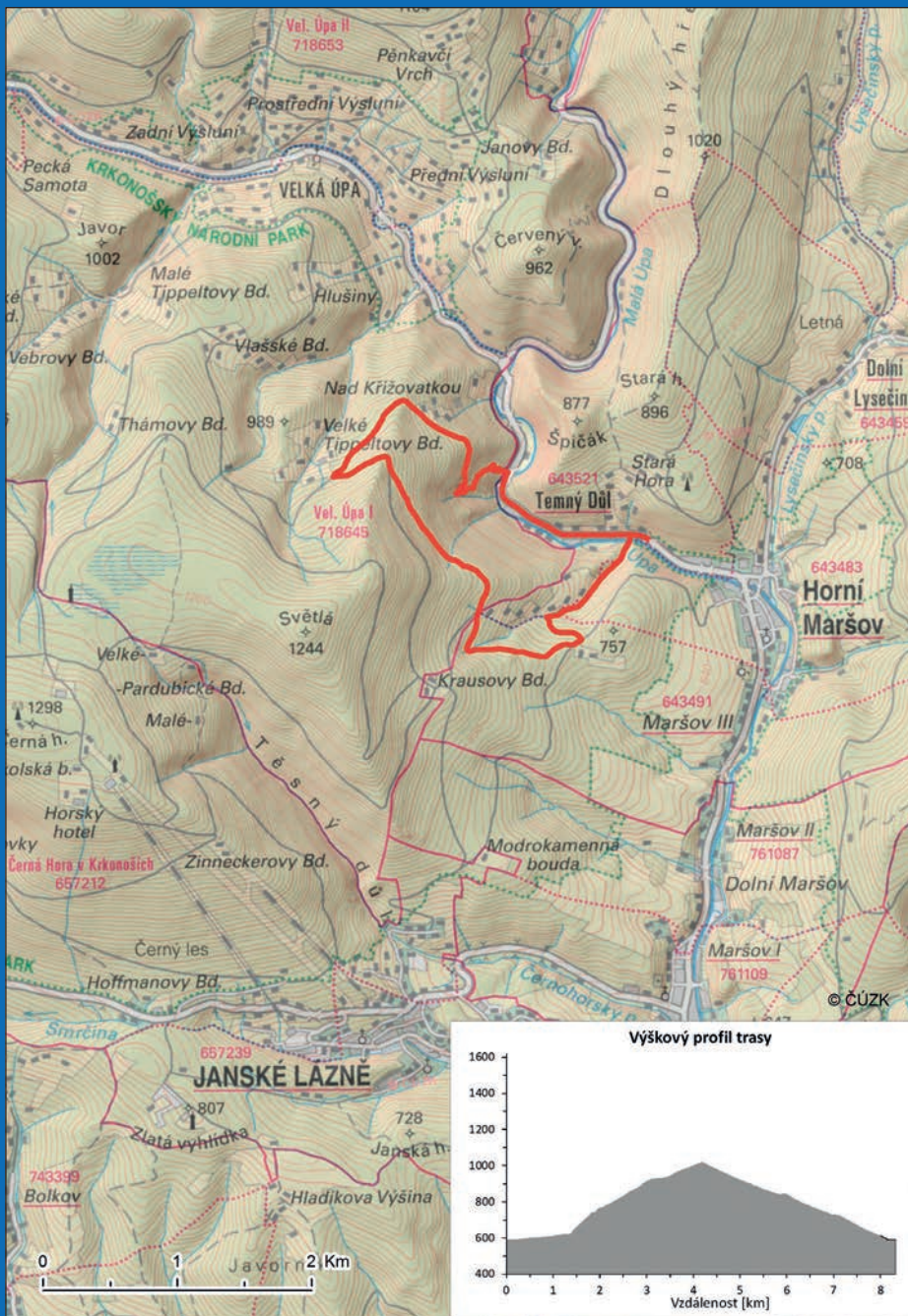
zbudowany w 1855 roku z inicjatywy hrabiego Bertholda Aichelburga, ówczesnego właściciela dworu Marszow. Zabytkowy dom przez lata pełnił rolę uzdrowiska (leczone zimnem) wraz z zakwaterowaniem i gościńcem. Później był klasycznym gościńcem z bazą noclegową, jeszcze później domem noclegowym, miejscem noclegowym dla siostr zakonnych, czy też miejscem noclegowym dla pracowników fabryki włókienniczej Texlen. W latach 1993–1995 prywatny właściciel kupił dom i wyremontował go do aktualnej postaci.

W centrum informacji można wypożyczyć klucze do zameczku leśnego Aichelburg, by móc zobaczyć go również w środku. Wychodząc z Wesołej wycieczki kieruj się na drogę główną, pod prąd rzeki Úpy. Po około 1 km miniesz **Szlifiernię drewna**

Dixa [czes. Dixova brusírna dřeva], którą w 1868 roku zbudował szanowany młynarz ze Starego Młyna z Wielkiej Úpy [czes. Velká Úpa] – Ignaz Dix. Na swoje czasy była największą, najnowocześniejszą i najpiękniejszą szlifiernią drewna. Początkowo fabryka służyła tylko do szlifowania pni świerkowych na włókno drzewne dla papierni. Dopiero koło 1905 roku dobudowano trzypiętrową halę produkcyjną, w której produkowano tekturę i twardej papier do pakowania. Obróbka drzewa była wykonywana tutaj aż do pożaru w 1965 roku. Po dwóch latach zakład został odnowiony przez Stowarzyszenie Produkcyjne Mechanika, które przez 25 lat produkowało tutaj drobne przedmioty użytkowe. Dziś budynek jest zabytkiem objętym ochroną. Ochronę, konserwację i ożywienie budynku

Lasy na zboczach nad Ciemnym Dołem [czes. Temný Důl]

Śnieżka z Dużych Bud Tippelta [czes. Velké Típetlové Boudy]

przeprowadza stowarzyszenie Fabryka Ciemny Dół.

Wychodząc ze szlifierni kieruj się główną drogą prosto, po około 300 metrach przejdź przez most na rzece Úpa, idź w lewo Trasą Spacerową Aichelburg. Pójdiesz pod łagodną górę, pokonując 400 kamiennych schodów, które poprowadzą Cię do odnowionego zameczku leśnego **Aichelburg**. Zameczek wybudowali zasmuceni mieszkańcy Doliny Upy oraz pracownicy dworu jako niezwyklej pomnik hrabiego Bertholda Aichelburga, który zmarł niespodziewanie w 1861 roku. Leśny Zameczek Aichelburg został uroczysto otwarty 9 września 1863 roku, zaś w kamiennej sali zamkowej umieszczono popiersie hrabiego Bertholda, wykonane na podstawie obrazu przez modelarza z huty szkła w Ciemnym Dole, F. Hauptfleischa. Na dziedzińcu Aichelburga odbywały się uroczystości oraz zabawy z tańcami. Kiedy jednakże włości Marszow zostały kupione w 1883 roku przez rodzinę Czernin-Morzinov,

zainteresowanie zameczkiem wygasło i budynek zaczął szybko niszczeć. Popiersie przeniesiono do grobowca Aichelburgów w Górnym Marszowie, drogi dostępu zaniknęły, a sala zamkowa zawaliła się. Dopiero w 1996 roku powołana została firma Aichelburg w celu rekonstrukcji zabytku, dróg oraz przygotowania trasy spacerowej. W latach 1998–1999 odnowiono zameczek, zaś popiersie Bertholda Aichelburga wróciło do sali zamkowej 6 listopada 1999.

Idź trasa spacerową po wyjściu z zameczku. Droga wije się przez iglasty las prowadząc w górę. Po około 1,8 km dojdiesz do rozdroża, skręć w prawo do **Wielkich Bud Tippelta [czes. Velké Típetlové Boudy]**. Teren Karkonoszy wokół Bud Tippelta pokrywała w XVI wieku pierwotna puszcza, w której żyły również niedźwiedzie, rysie i wilki. Z braku drewna kopalnianego w kutnohorskich kopalniach, najwyższy cesarski starosta górniczy i właściciel wschodnich i centralnych Karkonoszy, Krzysztof Gendorf, przyczynił się do wyřębu lasów w górach. Setki

rodzin drwali i specjalistów w dziedzinie leśnictwa przybyło z Tyrolu, Styrii i Karyntii. Wyręb pod Śnieżką rozpoczął się w 1566 roku, zaś w roku 1609 praktycznie wszystkie porosty zostały wycięte. Na wykarczowanych enklawach drwale zakładali łąki, budowali nowe gospodarstwa i hodowali zwierzęta. Niektóre enklawy łąkowe zachowały nazwy, które otrzymały od imion swoich założycieli – tak, jak w przypadku Wielkich Bud Tippelta. Wielkie Budy Tippelta były przez 400 lat miejscem ciężkiego życia górskich rolników. Po wypędzeniu pierwotnych mieszkańców po II wojnie światowej gospodarka zanikła, a chaty zamieniły się w obiekty rekreacyjne. Wielkie Budy Tippelta stanowią najlepiej zachowane zespoły architektury ludowej w Karkonoszach. Narodowy Instytut Dziedzictwa w 2005 roku uznał ten obszar za zabytkową strefę wiejską.

Z bud wróć do rozdroża. Idź prosto zielonym szlakiem, odłączając się od Trasy Spacerowej Aichelburg, która prowadzi do zabytkowego centrum Wielkiej Upy. Zielony szlak prowadzi w górę jeszcze około 400 m, następnie zejdziesz już lasem. Po około 1,5 km zobaczysz rozdroże, idź prosto, cały czas zielonym szlakiem. Droga prowadzi cały czas przez las, przez kolejny 1 km, do rozdroża Na Prażacze [czes. Na Pražačce]. Idź w lewo, kontynuuj wędrówkę niebieskim szlakiem. Po 100 m trasa skręca w lewo, zaś po kolejnych 300 prowadzi w prawo, wzdłuż lasu. Po kolejnych 500 m wejdiesz do lasu, przez który przejdziesz aż do mostu nad rzeką Upa, do drogi głównej. Stąd tylko kilka kroków dzieli Cię od Wesołej wycieczki. Nie zapomnij zwrócić kluczy do Zameczku Leśnego Aichelburg.

Wnętrze Zameczku leśnego Aichelburg

Wzniesienie Studniční hora

Pec pod Sněžkou

Centrum Informacji KPN ⇒ Modry Dót [czes. Modrý důl] ⇒ Wielki Dót [czes. Obří důl] ⇒ kapliczka w Wielkim Dole ⇒ Martwe drzewa w żywym lesie ⇒ Pecki browar [czes. Pecký pivovar] ⇒ Centrum Informacji Wesota wycieczka

stopień trudności: trasa średnia → długość trasy: 9,6 km

Pec pod Sněžką [czes. Pec pod Sněžkou]

to jeden z najsłynniejszych górskich ośrodków, otoczony najwyższymi szczytami karkonoskimi. To miasto o bogatej historii górniczej i drzewnej, ze wspaniałym

miejscem wypadowym dla wypraw górskich.

Początkowym punktem wycieczki jest **Centrum Informacji Dyrekcji KPN**, gdzie

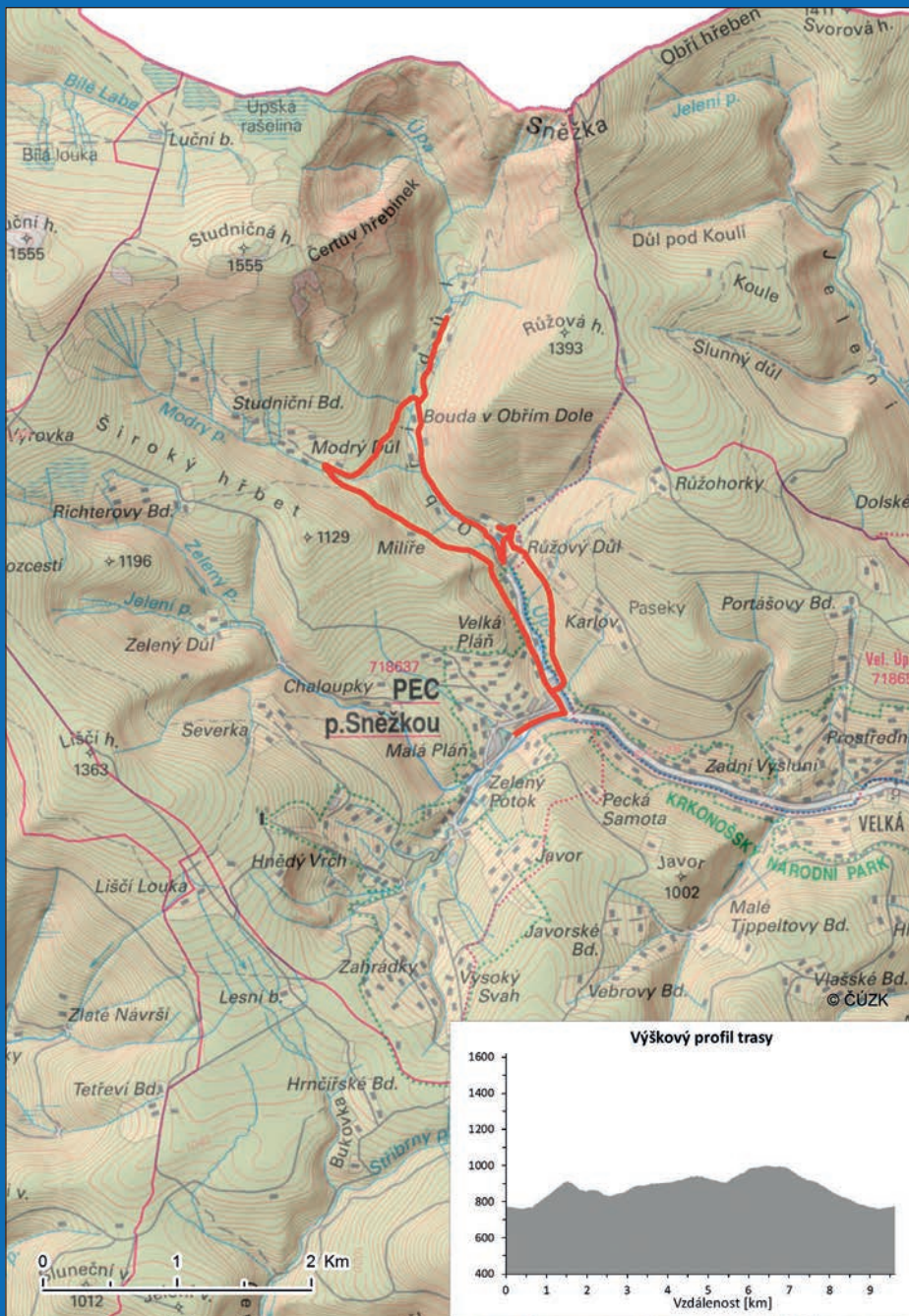
Martwe drzewo daje życie dla nowego lasu

uzyskasz potrzebne i ciekawe informacje o Karkonoskim Parku Narodowym. Oferuje również możliwość pieszej wyprawy z doświadczonym przewodnikiem, który opowie ciekawostki związane z danym miejscem bezpośrednio w terenie. Z centrum informacji idź główną drogą, z prądem Zielonego Potoku, koło dworca autobusowego, do skrzyżowania. Na skrzyżowaniu skręć w lewo. Idź ciągle prosto czerwonym szlakiem. Po drodze miniesz **kaplicę Panny Marii [czes. kaple Panny Marie]**, zbudowaną w 1888 roku. Następnie **Zaporę w Dolinie Bukowej [czes. přehrada V Bukovém údolí]**, wybudowaną na rzece

Upie w latach 1905–1906, by zatrzymać sedymenty, w tym wielkie kamienie i powalone drzewa w czasie powodzi. Czerwony szlak skręca w lewo kilka metrów za zaporą. Drogowskaz skieruje Cię ponownie na czerwony szlak, prowadzący do **Modrego Dołu [czes. Modrý důl]**. Droga prowadzi roslym lasem iglastym, obok Chaty Mielerza. Po 2 km doprowadzi Cię do kolejnego rozdroża, tam skręć na żółty szlak. Wyjdiesz około 200 m pod górę. Zobaczysz wspaniały widok na Górę Studzienną. Ta asymetryczna dolina, powstała w wyniku działania lodowca, jest rajem dla biologów i miłośników flory karkonoskiej. Na łąkach Modrego

Goryczka trojeściwa w swojej rzadkiej, białej postaci

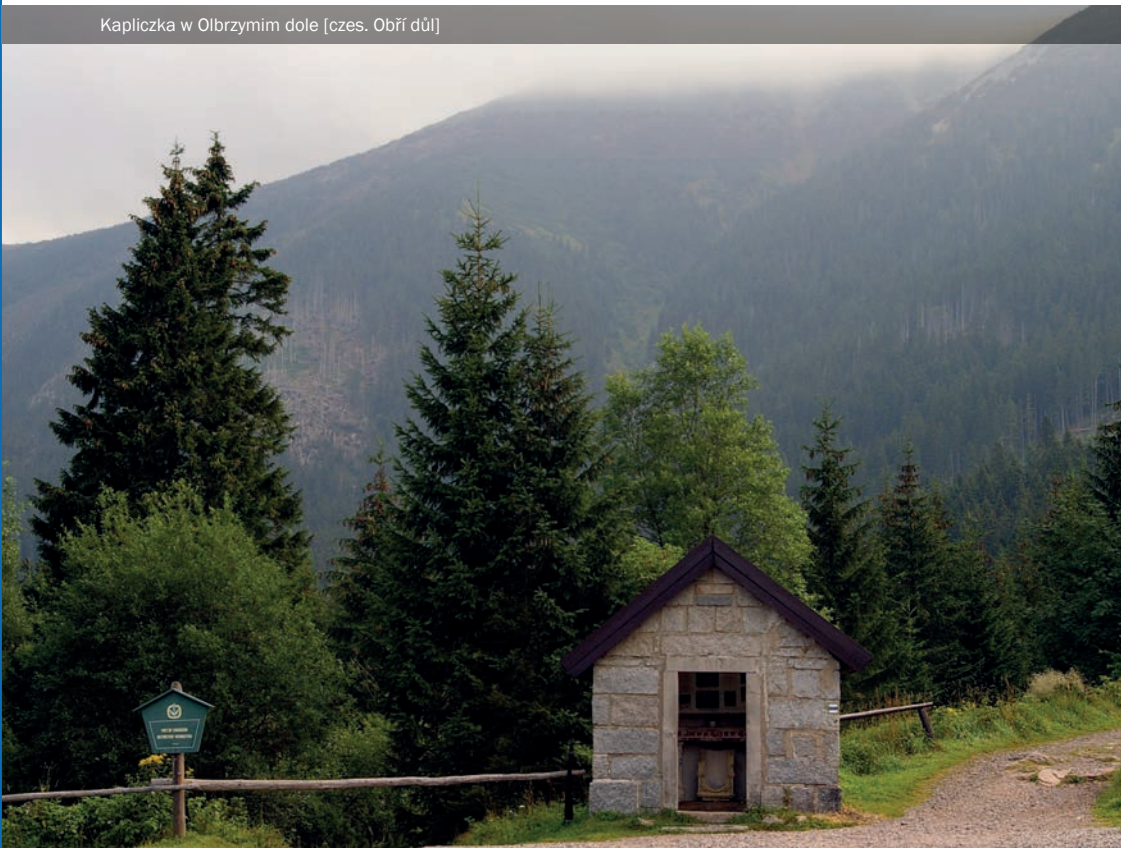
Dołu kwitnie na przykład goryczka trojęściwa, sasanka alpejska, fiołek żółty, tojad lisi fioletowy lub żółte koszyczki prosiecnicznika. Z Modrego Dołu idź cały czas w prawo żółtym szlakiem, który po około 100 m łagodnie skieruje się w lewą stronę i poprowadzi Cię przez las. Przekrocz Potok Studzienny [czes. Studniční potok] i rzekę Úpę. Dotrzesz do rozdroża w Wielkim Dole. **Wielki Dół [czes. Obří důl]** to cenna przyrodniczo dolina, jak również najgłębsza dolina w Czechach, ukształtowana przez lodowce, erozję rzeczną i lawiny. To miejsce opływające w barwne, górskie krajobrazy, żywą przyrodę, będące świadectwem burzliwej historii wydobycia w naszych najwyższych górach.

Stąd kontynuuj wędrówkę niebieskim szlakiem turystycznym. Spokojna droga

prowadzi przez lasy, łąki, wzdłuż rzeki Úpy, obok karkonoskich bud, aż do **Kapliczki w Wielkim Dole [czes. Kaplička v Obřím dole]**. Można się tutaj na chwilę zatrzymać, sięść przy piknikowym stole, zjeść coś i rozkoszować się wyjątkowym widokiem na karkonoskie grzbiety górskie. W kapliczce znajdują się zdjęcia i opisy katastrofy przyrodniczej z 29 lipca 1897 roku. Potężne deszcze spuściły wówczas lawinę błotną, w wyniku której w samym Wielkim Dole poniosło śmierć 7 mieszkańców. Przy kapliczce rozpoczyna się również ścieżka dydaktyczna Martwe drewno w żywym lesie.

Wróć na niebieski szlak idąc od kapliczki. Miniesz rozdroże do Modrego Dołu. Przejdź obok figury Panny Marii z Dzieciątkiem, która symbolicznie

Kapliczka w Olbrzymim dole [czes. Obří důl]

wyprowadza podróżnych w kierunku najwyższej góry, Śnieżki. Po około 1,8 km od figury przejdź przez most na rzece Upie. Za mostem niebieski szlak łagodnie skręca w lewo. Po 200 m dotrzesz do rozdroża, na którym musisz skręcić w lewo, ponownie przejdź przez rzekę Úpę, kontynuuj wędrówkę żółtym szlakiem przez około 300 m. Na rozdrożu kieruj się w lewo do **Browaru Peckiego** w budzie Mama. Tutaj możesz się na chwilę zatrzymać i zaczerpnąć nowych sił na kolejne kilometry. Ten minibrowar w miejscowości Pec pod Śnieżką został otwarty w 2017 roku i oferuje łącznie cztery rodzaje piw – jasny lager [czes. světlý ležák] z fermentacją dolną 12°, jasny lager z fermentacją dolną 10°, ciemny lager [czes. tmavý ležák] z fermentacją górną 13° oraz jasne piwo z fermentacją górną 16°. Piwo można degustować w stylowej piwnicy, umówić

się na zwiedzanie browaru lub spróbować usług sanatorium piwnego.

Po zaczerpnięciu sił, a może również inspiracji na spędzenie czasu w Karkonoszach, kontynuuj wędrówkę żółtym szlakiem. Przejdź pod kolejką linową, prowadzącą na Różową Górę [czes. Růžová hora], aż do rozdroża Pod Wiatrakem [Pod Větrníkem]. Skręć w prawo na zielony szlak. Idź leśną drogą przez około 900 m, przejdź przez most na rzece Upie. Za mostem skręć w lewo, idź główną drogą z powrotem z Centrum Informacji Dyrekcji KPN. Wycieczkę możesz zakończyć w **Wesołej wycieczce**, kilka kroków od dworca autobusowego. W biurze centrum informacji można kupić sobie pamiątkę z Karkonoszy lub pocztówkę. Na pierwszym piętrze znajduje się galeria, gdzie można zobaczyć wystawę obrazów lub fotografii.

Górwka euriala

Centrum informacji Mała Upa Górna [czes. Horní Malá Úpa]

Mała Upa Górna [czes. Horní Malá Úpa]

Centrum informacji, Mała Upa Górna ➔ NS Jelení ➔ Żółta droga
➔ Browar Trautenberk

stopień trudności: trasa łatwa

długość trasy: 7 km

Trasa rozpoczyna się przy **centrum informacji** na Budach Granicznych [czes. Pomezní Boudy] w Małej Upie Górnej. Możesz się tutaj zatrzymać po pieczętkę do swojej książeczki turystycznej oraz zobaczyć wystawę stałą, poświęconą historii Małej Upy i Karkonoszy.

Wyruszając z centrum informacji, przejdź około 70 m w kierunku granicy z Polską. Skręć w lewo do kompleksu narciarskiego Skimu. Przejdź przez kompleks i skręć w lewo, do lasu, czerwonym szlakiem, Droga Przyjaźni Polsko-Czeskiej. Droga powstała w 1962 roku po zawarciu umowy

międzynarodowej. Ta grzebieniowa trasa o długości 28 km prowadzi z Karkonoszy zachodnich, z rozdroża pod Twarożnikiem [czes. Tvarožník], aż po granicę państwową Republiki Czeskiej i Polski, lub w jej pobliżu przez szczyt Śnieżki, aż do wschodnich Karkonoszy, do przejścia granicznego Budy Graniczne.

Na skraju lasu jednocześnie bierze swój początek **Ścieżka dydaktyczna jelenie [czes. Naučná stezka Jelení]**. Ścieżka posiada 5 stacji, ma długość 3 km i zdradza liczne ciekawostki dotyczące jeleni w Karkonoskim Parku Narodowym.

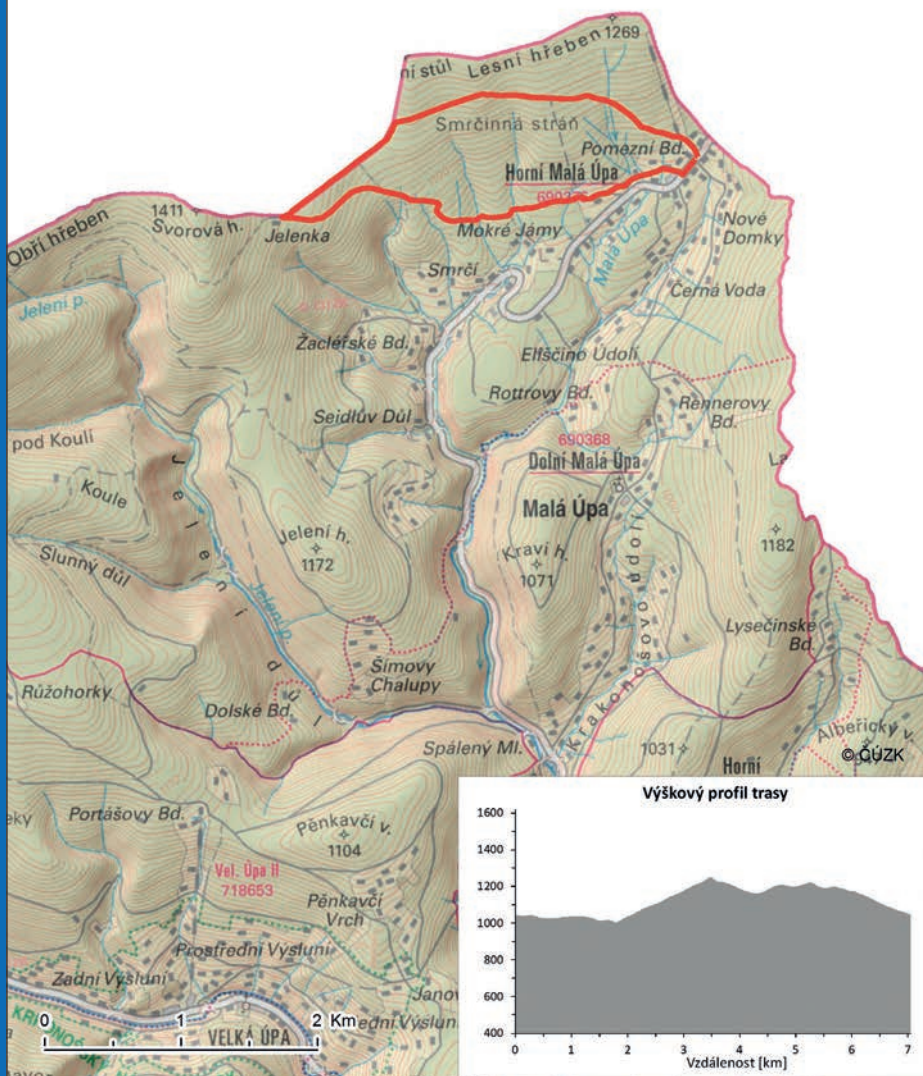
Zwiedzając ją dowiesz się, dlaczego leśnicy w Karkonoszach rocznie łowią 350 jeleni, dlaczego w Karkonoszach stawia się ogrodzenia, dlaczego w Karkonoszach zimą nie spotkasz ani jednego jelenia, lub w jaki sposób jeleni kształtuje bonsai. Droga prowadzi przez bujny karkonoski las. Po około 700 m jest rozdroże. Idź w lewo, czerwonym szlakiem. Na trasie możesz się zatrzymać pod zadaszeniem, zjeść kanapkę, spojrzeć na mapę Karkonoszy, dokąd pójdziesz dalej. Po krótkiej przerwie idź cały czas drogą przez las, która po blisko 900 m łagodnie opada. Droga poprowadzi Cię do rozdroża Nad Sowią

Smrčů

Elementem ekspozycji
w centrum informacji Mała
Upa Górna jest również wrak
samolotu Junkers 52

Przełęczą [czes. Nad Sovím sedlem]. W tym miejscu łączą się szlaki czerwony i niebieski. Idź cały czas prosto czerwonym szlakiem przez **Sowią Przełęcz**. Stąd czerwony szlak prowadzi do polskiej miejscowości Karpacz. Na tym odcinku trasy na czesko-polskiej granicy otwierają się widoki na polskie Karkonosze, Sworową Górę [czes. Svorová hora] i Śnieżkę. Po blisko 500 m od Sowiego Siodła dotrzesz do górskiego schroniska Jelenka. Tutaj kończy się Ścieżka Dydaktyczna Jelenie, z pewnością jednakże nie kończy się Twoja dzisiejsza trasa.

Kilka kroków od schroniska **Jelenka**, którą w 1936 roku zlecił wybudować Jaromír

Czernin-Morzin, zbudowano Źródło Emmy [czes. Emmin pramen] – nazwane od imienia babci Jaromira. Droga Przyjaźni Polsko-Czeskiej prowadzi ze schroniska aż na Śnieżkę. Ty kieruj się z Jelenki żółtym szlakiem, który zaprowadzi Cię ponownie do Granicznych Bud. Oznaczona na żółto asfaltowa droga ciągnie się jeszcze przez około 1,7 km, aż do rozdroża Pod Jelenką. Droga nadaje się również do jazdy na rowerze. Z rozdroża droga biegnie jeszcze 500 m przez las. Następnie prowadzi przez łąki i budy, docierając do głównej drogi, około 100 m od centrum informacji. Idąc obok niego dojdiesz do **Browaru Trautenberk**. Browar wybudowano w 2015 roku, w podziemiach dawnej

Budy Graniczne [czes. Pomezň Boudy]

Minibrowar Trautenberg...

Budy Toppelta, znanej później jako hotel Przyjaźń [czes. hotel Družba]. Karkonoska woda, chmiel zatecki, wysokiej jakości słód oraz doświadczeni piwowarzy to gwarancja doskonałego smaku piwa Trautenberg. Piwo jest tutaj warzone bez pasteryzacji i filtracji, jest orzeźwiające, rześkie i z goryczką w sam raz. Można wybrać spośród piw z fermentacją dolną jasne 11°, półciemne 13°, z fermentacją górną APA 14° lub ciemne 13°, lub inną specjalność sezonu. W lokalnej restauracji możesz również zjeść do piwa coś z karkonoskiej kuchni regionalnej. Jeśli wędrowki Ci się tak bardzo, że zastanawiasz się już nad kolejnym wyjazdem, możesz skorzystać również z noclegu i następnego dnia od razu wyruszyć w poszukiwaniu przygód.

...znajduje się w dawnym hotelu Družba

U Kostela

Z Małej Upy Górnej przez Chaty Šíma [czes. Šimovy Chalupy] Peca pod Šniežką *W poszukiwaniu romantyki wschodnich Karkonoszy*

Mała Upa Górna, Budy Graniczne → kościół św. Piotra i Pawła, Mała Upa → Chaty Šíma [czes. Šimovy Chalupy] → centrum informacji Wesota wycieczka, Peca pod Šniežką

stopień trudności: trasa trudna → długość trasy: 16,3 km

Mała Upa Górna [czes. Horní Malá Úpa]
to malownicza miejscowość górską, posiadająca wyjątkową atmosferę, nieskalaną przyrodę i typowe budy karkonoskie. Wraz z centrum górskim, bajkową wioską jest

miejscem pełnym przygód i zabawy. Do najwyższej położonych miejsc, do Granicznych Bud, możesz się dostać podmiejskim autobusem, Karkonoskim cyklobusem lub letnim cyklobusem Przemysłnikiem [czes. Pašerák].

Z Granicznych Bud, z przystanku autobusowego, wyrusz w drogę obok budy Mała Upa, w lewo, żółtym szlakiem turystycznym. W odległości około 700 m znajduje się rozdroże. Tutaj bierze swój początek Bajkowa Ścieżka w Małej Upie. Ta spacerowa trasa ma 10 stacji, za pośrednictwem których opowiada wspaniałe karkonoskie bajki autorstwa Marii Kubatowej. Kieruj się od rozdroża w lewo, ciągle idąc żółtym szlakiem turystycznym. Na kolejnym rozdrożu idź znów prosto żółtym szlakiem. Przejdź przez las i wyjdź na polanę. Zobaczysz wspaniały widok na najwyższą górę Śnieżkę, z punktu

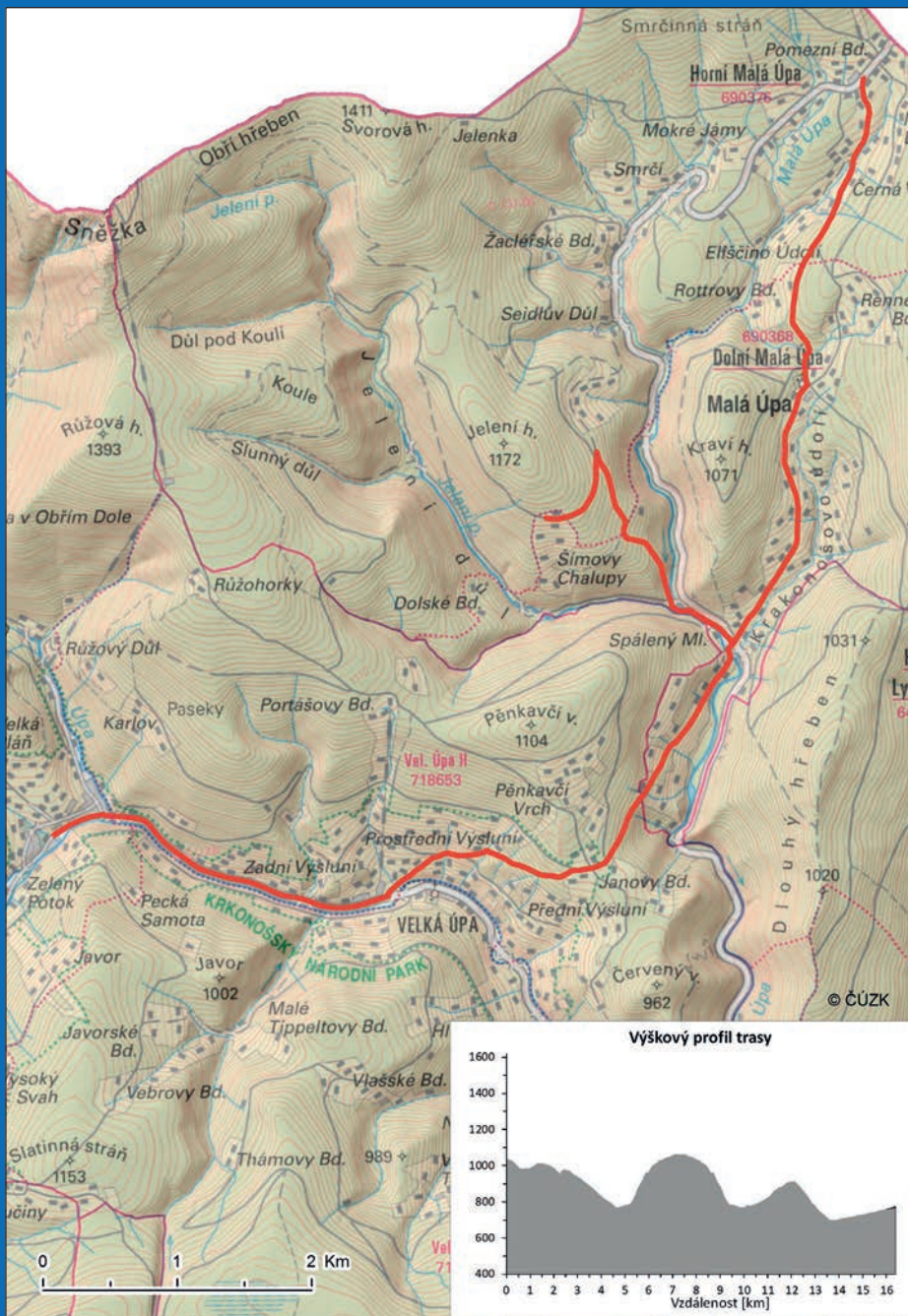
widokowego przy Domkach Rottera [czes. U Rottrových Domků]. Stąd kieruj się w dół przez las, przez drewniany mostek, aż do rozdroża. Tutaj żółty szlak spotyka się z Bajkową Ścieżką. Idź w lewo. Po blisko 100 m dojdiesz do najspokojniejszej i najbardziej romantycznej części Małej Upy, do **kościółka św. Piotra i Pawła**. Ten barokowy kościół został zbudowany w latach 1788–1789 dzięki cesarzowi Józefowi II., który odwiedził Małą Upę w 1779 roku. W 1806 roku pierwotnie drewniany kościół spłonął w wyniku uderzenia pioruna. Natychmiast rozpoczęto budowę nowego kościoła. Już

Kościół św. Piotra i Pawła Mała Upa Piotra i Pawła

TVĚMU DOMU
17 91
PŘÍSLUŠÍ SVATOST

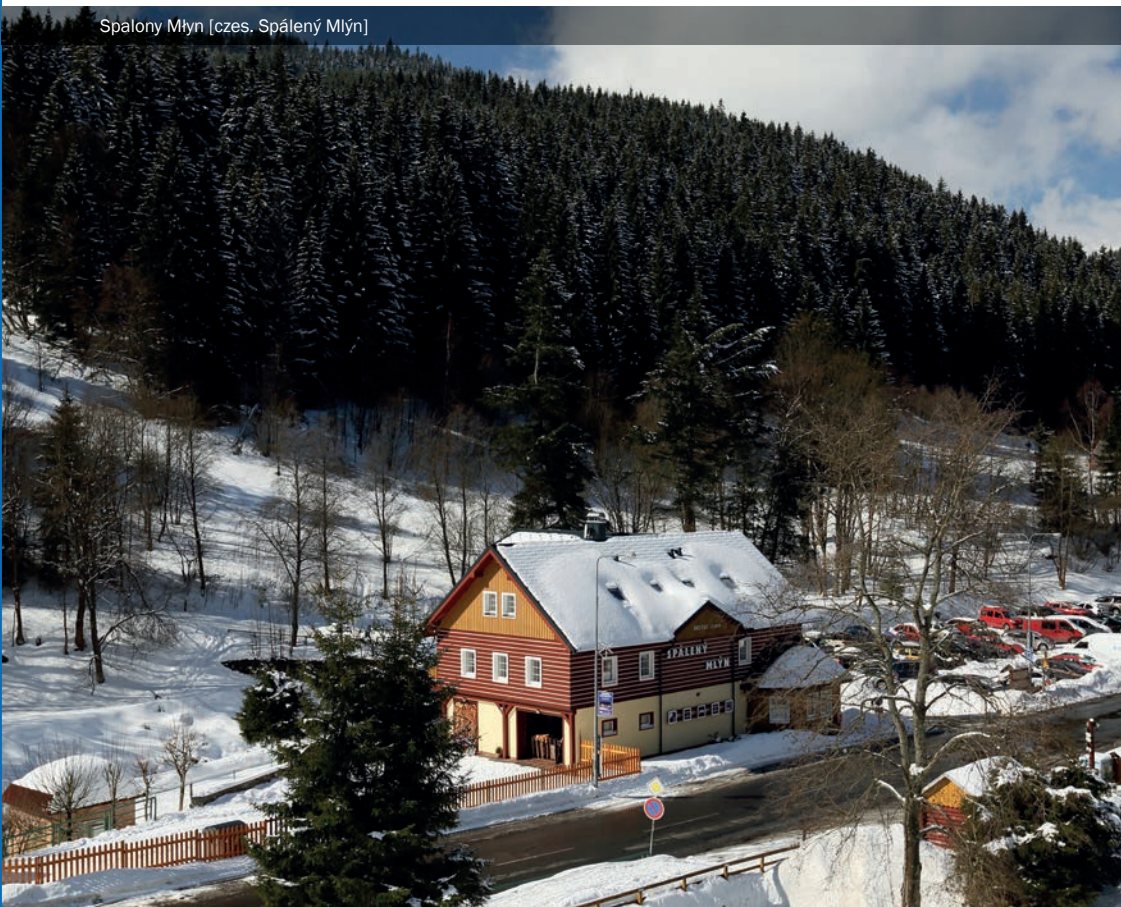
w 1807 roku odprawiono w nim mszę świętą. Kościół remontowano kilka razy w ciągu mijających lat. Należy on do rzymskokatolickiej parafii Janské Lázně. Msze święte są odprawiane regularnie w sezonie letnim.

Wyruszając z kościoła kieruj się niebieskim szlakiem w prawo. Tedy prowadzi również Bajkowa Ścieżka oraz oznakowana trasa rowerowa K 24. Będziesz schodzić do Małej Upy Dolnej, do rozdroża pod **Spalonym Młynem [czes. U Spáleného Mlýna]**. W tym miejscu stał kiedyś Młyn Mohorna [czes. Mohornův mlýn], w którym w 1779 roku podczas swojej podróży mieszkał Józef II., z towarzyszącym mu znanym generałem Laudonem. Później

młyn spłonął i od tego czasu to miejsce jest znane jako Spalony Młyn [czes. Spálený mlýn].

Idź w prawo ze skrzyżowania pod Spalonym Młynem, pod prąd rzeki Mała Upa, przez około 300 m. Następnie skręć w lewo. Idź drogą około 100 m, na rozdrożu skręć delikatnie w prawo. Idąc drogą przez las będziesz wędrować pod górę. Po około 800 m dotrzesz do rozdroża. Stąd idź dalej w lewo przez około 500 m, następnie droga gwałtownie skręci w lewo, po kilku metrach dołączy do oznakowanej trasy rowerowej K 25. Tą trasą rowerową zejdiesz przez około 600 m do punktu widokowego przy **Chatach Šíma [czes. u Šímových Chalup]**. Chaty Šíma to kilka chat karkonoskich

Spalony Młyn [czes. Spálený Mlýn]

zrębowych. Stanowią one chronioną wiejską strefę. Na enklawie łąkowej nad Lwim Dołem [czes. Lví důl] odnajdziesz miejsce pełne harmonii, spokoju i romantyki. Daj sobie czas, oddychaj głęboko, skorzystaj z magii tego miejsca. Wyrusz w powrotną drogę do Spalonego Młyna.

Ze Spalonego Młyna przejdź przez most na Małej Upie. Kontynuuj wędrówkę niebieskim szlakiem Doliną Liczyrzepy [czes. Krakonošove údolí (Latové)]. Trasa nieznacznie prowadzi w górę, następnie zaś w dół, po niespełna 2 km dotrzesz do rozdroża pod Budami Jana [czes. u Janových Bud]. Podlega ono pod Pec pod Śnieżką, ewentualnie Upę Wielką. Idź niebieskim szlakiem prosto z Bud Jana. Ten łagodny odcinek drogi między lasami, polanami, karkonoskimi budami, obok kolejki

linowej, prowadzący do Bud Portasza [czes. Portášovy Boudy], doprowadzi Cię do skrzyżowania w centrum Wielkiej Upy. Na skrzyżowaniu skręć w prawo. Idź około 500 m główną drogą, łączącą Górny Marszow i Pec pod Śnieżką. Następnie skręć w lewo. Przejdź przez most na rzece Upie. Za mostem skręć w prawo, kierując się niebieskim szlakiem. Droga biegnie równoległe z główną drogą, pod prąd rzeki Upy, obok kapliczki katolickiej z 1877 roku, aż do mostu przez Zielony Potok. Przechodząc przez most dojdiesz do skrzyżowania, które z pewnością poznasz. Skręć w lewo do **Wesołej wycieczki**. W centrum informacji Wesoła wycieczka możesz kupić na przykład typowy upominek karkonoski lub pocztówkę. Na pierwszym piętrze znajduje się galeria, gdzie można zobaczyć wystawę obrazów lub fotografii.

Czarczi Młyn [czes. Čertův Mlýn] przy chacie Liczyrzepy

Karkonoskie wycieczki – wschód.

Wydała Dyrekcja Karkonoskiego Parku Narodowego w 2019 roku.

Tekst: Alena Jahodová

Zdjęcia: Kamila Antošová, Štěpán Bartoš, Radek Drahný, Tomáš Koblížek, Pavel Musil, Ondřej Prosický, Jan Štursa

© 2019 Dyrekcja Karkonoskiego Parku Narodowego, Dobrovského 3, 543 01 Vrchlabí

Wydrukowano na papierze z recyklingu.

ISBN: 978-80-7535-082-4

Jahodová, Alena. *Krkonošské výlety – východ*. Vrchlabí: Dyrekcja KRNP, 2019.

ISBN 978-80-7535-082-4

SOS

HASIČI

LÉKAŘ

POLICIE

602 448 338 nebo **1210**

(+48) 985 nebo **601 100 300**

HORSKÁ SLUŽBA (CZ) / GOPR (PL)